

Múzeum Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici
a Vojenský historický ústav v Bratislave,
v spolupráci so Sekciou pre vojenské dejiny Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV,
Historickým ústavom Slovenskej akadémie vied, Múzeom Varšavského povstania,
Fakultou politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici,
Katedrou histórie Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici,
a Katedrou histórie Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Vás pozývajú na medzinárodnú konferenciu
„Slovenské národné povstanie - Slovensko a Európa v roku 1944“,
ktorá sa uskutoční v dňoch 23. až 25. apríla 2014 v Múzeu SNP v Banskej Bystrici

PROGRAM 23. apríl 2014

9.00 – 9.30 *Prezentácia účastníkov konferencie*

9.30 – 10.45 *Úvod*

Vilém Prečan (Československé dokumentační středisko)
Minulosť a prítomnosť povstaleckého príbehu
a jeho nespochybniteľná hodnota

Ivan Kamenec (Historický ústav, Bratislava)
Výskum protifašistickej rezistencie na Slovensku po roku 1989
a jeho spoločenská reflexia

Ján Stanislav (Banská Bystrica)
Odboj a Povstanie v činnosti Múzea SNP po roku 1989

Martin Mocko (Bratislava)
Niektoré málo známe epizódy zo skúmania histórie SNP

10.45 – 11.05 *Diskusia*
11.05 – 12.35 *Balkán v roku 1944*

Dmitar Tasić (Institute for Strategic Research, Belgrade)
Yugoslavia and the Balkans 1944

Branko Nadoveza (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)
Political situation in Yugoslavia in 1944

Miljan Milkić (Institute for Strategic Research, Belgrade)
Yugoslavia and the Allies in 1944

Alexey Timofeev (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)
Yugoslavian resistance movements (Partisans and Chetniks)
and Soviets in 1944

Zdenko Čepić (Institute of Contemporary History, Ljubljana)
The Question of Slovenian State during the World War II

12.35 – 13.00 *Diskusia*
13.00 – 14.00 *Obed*

14.00 – 14.45 *Polsko a Maďarsko v roku 1944*

Olivia Gałka (Museum of the Second World War in Gdańsk)
The Polish Committee of National Liberation as instrument
of repressions and imposing Soviet power in Poland in 1944

Łukasz Jasiński (Museum of the Second World War in Gdańsk)
The year 1944-a beginning of retribution

István Janek (Maďarská akadémia vied, Budapešť)
Maďarský pokus o vystúpenie z vojny v roku 1944 a jeho pozadie

14.45 – 15.00 *Diskusia*

15.00 – 15.45 *Polsko-slovenské a španielsko-slovenské vzťahy v roku 1944*

Mateusz Gniazdowski - Dušan Segeš (Ośrodek studiów wschodnich, Varšava) - Historický ústav, Bratislava)

Poliaci na Slovensku pred vypuknutím povstania: problematika
odbojových kontaktov, kuriérskych ciest a utečencov

Michał Wójciuk (Warsaw Rising Museum)
Slovak soldier of the Warsaw Rising - Miroslav Iringh „Stanko“
(1914 – 1985). Contribution to the biography

Peter Száraz (Bratislava)
Španielsko - Slovensko 1944, vnútropolitické a zahraničnopolitické
vývojové trendy

15.45 - 16.00 *Diskusia*
16.00 – 17.00 *České krajiny v roku 1944 (a SNP)*

Martin Veselý (Katedra historie, Ústí nad Labem)
„Tu sa ešte zdraví, Heil Hitler?“ Nálada obyvateľstva Ríšskej
župy Sudety v roku 1944

Jan Němeček (Historický ústav, Praha)
Československá exilová vláda a SNP

Jan Vajskebr (Památník Terezín - Katedra historie, Ústí nad Labem)
Ohlas SNP v Protektoráte Čechy a Morava

Petr Karlíček (Státní okresní archiv Děčín/Univerzita J. E. Purkyně Ústí nad Labem)
SNP v protektorátnych karikatúrach

17.00 – 17.20 *Diskusia*
17.20 – 18.20

Zlatica Zudová-Lešková (Historický ústav, Praha)
Fenomén Povstania na Slovensku a jeho formy rozšírenia do českých zemi

Oldřich Pejs (Praha)
Postoj Slovenska k vojnovým zajatcom po vypuknutí SNP
a po jeho vojenskej porážke

Jan Rychlík (Filozofická fakulta UK, Praha)
Reflexia SNP v slovenskom povojnovom exile a exilovej historiografii

Ferdinand Vrábek (Bratislava)
Legionári a SNP (vzťah ľudákov k čs. legionárom, legionárske memoranum,
účasť legionárov v SNP)

18.20 – 18.40 *Diskusia*

PROGRAM 24. apríl 2014

9.00 – 10.00 *Ukrajinsko-bieloruské reflexie odboja a SNP*

Jevgenyj Rogovoj (Univerzita Charkov)

Úloha ukrajinského štábu partizánskeho hnutia v rozmachu partizánskeho hnutia pred a počas SNP

Sergej Azarionok (Techmuzej, Minsk)

Retrospektíva múzejných expozícií a výstav venovaných Slovenskému národnému povstaniu a účasti Slovákov v bieloruskom partizánskom hnutí

Michail Skomaroščenko (Bieloruský národný archív, Minsk)

Otázky a perspektívne smerovania múzeí a archívov v Bielorusku v súvislosti s výskumom účasti vojakov v partizánskom hnutí v Bielorusku v roku 1944

Anna Zajceva (Techmuzej, Minsk)

Tvorba a využitie elektronických databáz Slovenského národného povstania a operácie Bagration na internete

10.00 – 10.20 *Diskusia*

10.20 – 11.20 *Vojenské aspekty vývoja na Slovensku a v Európe*

Igor Baka (Vojenský historický ústav, Bratislava)

Nemecko-slovenské vojenské vzťahy na jar 1944

Anton Hruboň (Katedra histórie, Banská Bystrica)

Domáce režimové bezpečnostno-represívne zložky v podmienkach nemeckej okupácie krajiny: Prípady Slovenska, Maďarska a Talianskej sociálnej republiky (pokús o komparáciu)

Peter Šumichrast (Vojenský historický ústav, Bratislava)

Rok 1944 – posledný rok slovenského letectva. Plány a realita

Milena Balcová (Vojenský historický ústav, Bratislava)

Technický zbor slovenskej armády – príčiny vzniku a jeho poslanie

11.20 – 11.40 *Diskusia*

11.40 – 12.25

Michal Schvarc (Historický ústav, Bratislava)

Tretia fáza náboru slovenských Nemcov do Waffen-SS – medzistátna dohoda medzi Slovenskou republikou a Nemeckou ríšou zo 7. júna 1944

Pavol Mičianik (Ústav vedy a výskumu, Banská Bystrica)

Postup 18. SS divízie Horst Wessel od Lučenca k centru povstaleckého územia v októbri 1944

Pavel Tesárek - Peter Potocký (Praha – Bratislava)

Činnosť 1. poľnej roty HG v októbri a novembri 1944

12.25 – 12.40 *Diskusia*

12.40 – 13.40 *Obed*

13.40 – 14.25 *Prípravy SNP a jeho regionálne dimenzie*

Karol Fremal (Banská Bystrica)

Politické prípravy SNP z hľadiska celoslovenského a regionálneho (vznik a činnosť ilegálnej SNR a ilegálnych RNV na Slovensku v rokoch 1943-1944 do vypuknutia SNP)

Peter Račko (Liptovské múzeum, Ružomberok)

Evanjelici v Slovenskom národnom povstaní na Liptove

František Koreň (Filozofická fakulta, Ružomberok)

SNP na Orave – Orava v roku 1944

14.25 – 14.40 *Diskusia*

14.40 – 15.40 *Vojenské a politické aspekty odboja a SNP*

Jozef Bystrický (Vojenský historický ústav, Bratislava)

Slováci v československom vojsku v zahraničí v roku 1944

Marian Uhrin (Múzeum SNP, Banská Bystrica)

Výcvikové stredisko nováčikov v Brezne nad Hronom

Martin Zückert (Collegium Carolinum, München)

The Partisan Movements in Europe – General Considerations to the Slovak Case

Helena Pažurová (Banská Bystrica)

Partizánske hnutie na východnom Slovensku v roku 1944

15.40 – 16.00 *Diskusia*

16.00 – 17.00

František Csefalvay (Vojenský historický ústav, Bratislava)

Partizáni v povstaleckej obrane

John Luke Ryder (McGill University)

Civil War or Revolution? Two Theoretical Approaches to Slovakia and the Slovak National Uprising

Ješajahu Andrej Jelinek (Izrael)

Židia a SNP

Vladimír Varinský (Katedra histórie, Banská Bystrica)

Miesto a význam 2. odboja v protikomunistickej rezistencii T. Kolakoviča a rodiny

17.00 – 17.20 *Diskusia*

17.20 – 18.20 *Hospodársky vývoj na Slovensku v roku 1944*

Ludovít Hallon - Miroslav Sabol (Historický ústav, Bratislava)

Rozpad nemeckého hospodárskeho veľkopriestoru v strednej Európe v roku 1944 a Slovenské národné povstanie

Martina Fiamová (Historický ústav, Bratislava)

Rok 1944 v procese arizácie židovskej pody

Zdenka Muráriková (Katedra histórie, Banská Bystrica)

Škodové závody v Dubnici nad Váhom v roku 1944

Peter Mičko (Katedra histórie, Banská Bystrica)

Ekonomické východiská SNP a perspektívy hospodárskeho a sociálneho života na povstaleckom území

18.20 – 18.40 *Diskusia*

PROGRAM 25. apríl 2014

9.00 – 10.15 *Kultúrne aspekty a propaganda na Slovensku v roku 1944*

Peter Borza (Gréckokatolícka teologická fakulta, Prešov)

Gréckokatolícka cirkev na Slovensku v roku 1944

Nina Sozanská (Filozofická fakulta, Nitra)

Školstvo, kultúra a spoločnosť v Nitre v roku 1944

Alena Mikulášová - Miroslav Palárik (Filozofická fakulta, Nitra)

Priebeh a význam osláv piateho výročia vyhlásenia Slovenského štátu v meste Nitra a širšom regióne

Stanislav Mičev (Múzeum SNP, Banská Bystrica)

Propagandistické využitie obsadenia Banskej Bystrice nemeckými jednotkami

Michal Procházka (Katedra histórie, Banská Bystrica)

Reflexia Slovenského národného povstania v dobovej tlači na Slovensku v roku 1944

10.15 – 10.40 *Diskusia*

10.40 – 11.55 *Problematika odboja a Povstania na Slovensku po roku 1945*

Jan Pešek (Historický ústav, Bratislava)

„Povstalcí“ a „nepovstalcí“. Vedenie KSS v rokoch 1944-1945

Ivan Guba (Historický ústav, Bratislava)

Ladislav Nižňanský v roku 1944. Dokazovanie trestnoprávnej zodpovednosti československým súdnictvom

Tomáš Černák (Historický ústav, Bratislava)

Odras ilegálnej činnosti Gustáva Husáka v kampani proti tzv. slovenským buržoáznym nacionalistom

Miroslav Kmeť (Katedra histórie, Banská Bystrica)

Rok 1944 vo výučbe dejepisu

Daniela Škutová (Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Banská Bystrica)

Slovenské politické myslenie a Slovenské národné povstanie

Norbert Kmeť (Ústav politických vied, Bratislava)

Vzťah politikov k SNP v rokoch 2009 – 2013

12.10 – 12.35 *Diskusia*

12.35 *Záverečné zhnutie*